

Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě
Komenského 10, 586 01 Jihlava

Zřizovatelem organizace je Kraj Vysočina

TISKOVÁ ZPRÁVA

Jaroslav RÖSSLER- „Ze Smilova do Paříže“ **1902 - 1990**

Vernisáž: **3. 9. 2015 v 17.00 hod.**

Termín výstavy: **3. 9. - 18. 10. 2015**

Místo konání: **Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě, Masarykovo náměstí 24, Jihlava**

Kurátor výstavy: **Petr Štěpán**

Úvodní slovo: **Petr Štěpán**

Jaroslav Rössler, byl nesporně jedním z nejvýznamnějších fotografů moderní doby. Narodil se roku 1902 v malé vesničce Smilov nedaleko Štok. Přípravovaná výstava v Oblastní Galerii Vysočiny v Jihlavě představí Rösslera především jako kreslíře a malíře. Již na velké Rösslerově výstavě, konané v Umělecko-průmyslovém muzeu v Praze při příležitosti stého výročí narození J. R. bylo vystaveno několik kreseb, ale až v roce 2012 bylo veřejnosti v Praze představeno téměř kompletní Rösslerovo malířské dílo. Nyní tedy bude vystaveno v Jihlavě, a tak se Rössler po stu letech vrátí na Vysočinu, kterou opustil za studií.

Jaroslav Rössler a Vysočina

Jaroslav Rössler navštěvoval nejprve gymnasium v blízkém Havlíčkově Brodě, kde neúspěšně studoval, později zamířil do Kolína a dále do Prahy, do ateliéru slavného Františka Drtikola. Zde Rössler „nastartoval“ svou velkou kariéru avantgardního fotografa, ale jak se ukazuje i mimořádného malíře, patřícího generačně i fakticky k tehdejšímu nejprogresivnějšímu hnutí „Devětsil“. I přes svou světovost, pestrý život v Praze a především ve vysněné Paříži, zůstával Rössler duchem spjat s Vysočinou. Na Smilov hodně vzpomínal, kreslil jeho jednoduché budovy ve svých originálních futuristických vizích. Z Rösslerových poznámek v jeho zápisníku víme, že se zabýval dokonce myšlenkou natočit film z dětství. Měl zachytit ráno ve Smilově. Zdánlivě banální děj, vlastně jen výtvarně zobrazované, běžné, ale ve skutečnosti intenzivně prožívané prožitky svědčí o Rösslerově metodě vidění světa. Zdánlivé banality a nicotnosti jsou viděny a pozorovány s veškerým zaujetím. Tento přístup uplatnili při svých objevech na poli abstraktní fotografie. Bližší osudy jeho filmových experimentů nejsou známy. V případě realizace by to byl zřejmě náš první avantgardní film. U tak citlivého člověka byly vzpomínky z dětství jistě důležité. Ve

svých vzpomínkách také zmiňuje kulturní podhoubí tehdejšího Smilova a společné návštěvy, které absolvoval s tatínkem do nedalekých Štok za jakými literárními večery. Otec Eduard byl hospodářským úředníkem na smilovském panství Thun-Hohensteinů. Ti spravovali panství v letech 1620-1918. Otec Rössler byl od roku 1905 nájemcem zdejšího statku a správcem lihovaru. Jaroslav Rössler po vyhoštění z Francie byl velmi uzavřený, téměř ukrytý, ale později, v časech uvolnění vystoupil poněkud ze stínu a začal znovu intenzivně tvořit. V té době, v roce 1967 také navštívil rodný Smilov. Existuje několik fotografií, které zachycují Rösslera ve vsi, některé i s tehdejšími obyvateli či pracovníky statku, dříve zámku, který kdysi obhospodařoval Rösslerův tatínek. Výstava v OGV v Jihlavě je tedy také poctou mimořádnému umělci, rodáku z Vysočiny, donedávna téměř zapomenutému.

Jaroslav Rössler (1902 - 1990)

Jaroslav Rössler se narodil v malé vesničce Smilov na Českomoravské Vysočině. Neúspěšné studijní pokusy na středních školách v Havlíčkově Brodě a v Kolíně přivedly patnáctiletého Rösslera do pražského ateliéru Františka Drtikola. Zde se vyučil fotografem, ale především zde vyrostl v pozoruhodnou lidskou a uměleckou osobnost. Ve své kolegyni, fotografce Gertrudě Fischerové, našel oporu a budoucí manželku. Měl velké technické nadání, a tak dokázal využívat různých fotografických postupů. Uměl realizovat své umělecké představy i díky nápaditosti a schopnosti využít všechny možnosti fotografie. A sám objevoval nové schopnosti. Neutuchající tvůrčí aktivitou nakonec inspiroval i svého slavného učitele, Františka Drtikola. Zaujal i teoretika a vůdce mladé, avantgardní generace, Karla Teigeho, který Rösslera přijal do významného hnutí „Devětsil“. Rössler a slečna Fischerová však na konci roku 1925 opustili ateliér Františka Drtikola a vydali se do Paříže. Na první půlroční pobyt v Paříži, přerušovaný návratem do Prahy a sňatkem, navázal druhý pobyt, tentokrát osmiletý. Rössler pracoval pro renomovaná pařížská fotostudia a pokračoval ve svých uměleckých experimentech. Vše bylo nečekaně ukončeno 18. 7. 1935. Tento den byl Rössler zadržen při fotografování pařížských demonstrací. Byl vyslýchán na policii a nakonec vyhoštěn z Francie. Z tohoto šoku se Rössler jen těžce vzpamatovával a dlouhá léta žil v Praze se svou rodinou v jakési dobrovolné izolaci. S politickým uvolněním a změnami, které probíhaly v šedesátých letech, vzrostla také Rösslerova nová umělecká aktivita. Rössler začal být ceněn. Zprvu nemnoha znalci, ale po roce 1989 se stále více objevoval na významných výstavách a v důležitých uměleckých publikacích. Dnes, 113 let po jeho narození, je nepochybné, že Rössler patří mezi nejvýznamnější osobnosti avantgardní fotografie. Jeho tvorba malířská a kreslířská zůstávala až donedávna téměř neznáma. Ukazuje se však, že byla pro Rösslera nesmírně důležitá a ve dvacátých letech mu byla stejnou uměleckou výpovědí jako fotografie. Tato výstava má za cíl představit Rösslera jako malíře, ukázat jeho vývoj a některé souvislosti s jeho fotografickou tvorbou.

Petr Štěpán